

BESZÁMOLÓ

a Collegium Talentum 2013. I. félévi tevékenységéről és eredményeiről

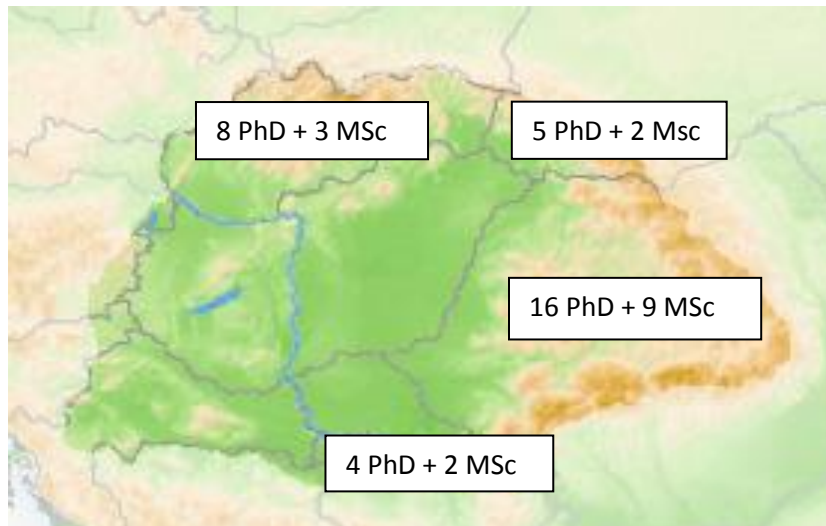
1. BEVEZETŐ, AKTUÁLIS ADATOK

2013. tavaszi félévében a Collegium Talentum a **kiteljesedés útjára lépett, és a fenntartható tehetséggondozás mérhető sikereiről számol be** jelen összefoglalójában. Kimutathatóan megvalósult és rendszerré vált az a küldetésben megfogalmazott cél, hogy a Kárpát-medence mintegy harmincezer külföldi magyar egyetemistája közül évente felkaroljuk a harminc legtehetségesebbet, és őket három éven keresztül kiemelt képzésben és támogatásban részesítsük, amely hozzájárul kutatómunkájuk sikeréhez, és ahhoz, hogy a határon túli egyetemi oktatói és kutatói utánpótlás köreihez felsorakozzanak. Ugyanakkor ebben az évben lejár a 2011-ben csak a felvidéki kollégistákkal indult pilot program három éve, így a soron következő félévben elbúcsúztatjuk azokat a kollégistákat, akik 2011 januárjától elsőként részesülhettek a Collegium Talentum támogatási rendszerében.

A Collegium Talentum 2013-as támogatási éve március 1-vel kezdődött, de a kollégisták feladatai nem szüneteltek az év első két ónapjában sem. El kellett készíteniük a 2012/2013. I. félévről készült beszámolóikat, valamint e tanév második félévének előrehaladási tervét. Az előző félév beszámolóinak összesítése a 2012-es évről készített Beszámolóban szerepelt, így a jelen féléves beszámoló a 2013. első félévi teljesítményeket összegzi.

Az **aktív kollégisták létszáma ebben a félévben 49 fő volt**, mert három doktorandusz hallgató (Gaskó Noémi, Keresztes Zsolt Gyula és Salló Szilárd) 2012 végén megvédte értekezését és elnyerte a doktori címet, így hallgató jogviszonyuk a beszámolási időszakban már nem volt, így velük nem kötöttünk támogatási szerződést. A Collegium Talentum Szervezeti és Működési Szabályzata szerint őket meghívtuk az Alumni Klubba, közülük Keresztes Zsolt Gyula az idei munkába aktívan is bekapcsolódott az októbert poszter-bemutató előkészítési munkáival. Az előző félév 56 aktív kollégistája közül további négy fő kért halasztást, amely részben személyi okok (gyermekszülés), részben a nyelvi előrehaladásban való elmaradása miatt vált szükségessé.

A kollégisták tanulmányi státusz szerinti megoszlását a beszámolási időszakban a következő ábra szemlélteti:

A 49 kollégista szakmai fejlődését összesen 46 tutor segíti. Közülük 18 magyarországi egyetemi tanár vagy intézeti kutató, 13 erdélyi – zömében a Babeş-Bolyai Tudományegyetemről –, a Felvidékről öt, a Kárpátaljáról négy, a Délvidékről pedig három egyetemi oktató kapcsolódott be a tutori körbe. További három tutor valamely nyugati egyetemen ösztöndíjjal kutató magyar nemzetiségű tanár.

A korábbi tapasztalatok alapján a beszámolási időszakban jelentős mértékben módosítottuk a támogatási rendszerünket. Az előző évek során az idegen nyelvtanulásban való előrehaladás nagyon mérsékelt volt, és az Igazgató Tanács álláspontja is az volt, hogy a nyelvi előrehaladást erősen és következetesen követeljük meg. A 2012/2013-as tanévben ezért érvénybe lépett az a követelmény, hogy a kollégistának két félév alatt valamely idegen nyelvben egy európai szinten elismert nyelvvizsga szintet előre kell lépnie (pl. A2-ről B1-re, vagy B1-ről B2-re, stb.) Ez alól akkor mentesülhet, ha angol nyelvből C2 nyelvvizsgával rendelkezik. Amennyiben a két félév alatt a megfelelő nyelvi előrehaladást nem igazolja a kollégista, a támogatást a következő félévekben mindaddig szüneteltetnie kell (halasztás formájában), amíg a nyelvi előrehaladást nem igazolja. Az újra aktívvá váló kollégista számára a további nyelvi előrehaladási követelmény újra indul. A Collegium Talentum 2013-tól már nem fizet nyelvtanulási költségeket, hanem **20 %-kal emelte az ösztöndíj támogatást, havi 60.000 forintról 72.000 forintra**. A beszámolókból kiderül, hogy ez a változtatás jelentősen megnövelte a nyelvi előrehaladás mértékét. A szakkönyv és a laboreszköz támogatást megszüntettük azért, mert ezek elegendő mennyiségben való beszerzése az előző félévben megtörtént. A konferencia-részvétel támogatását a mérhető tehetség kibontakozásának érdekében radikálisan megváltoztattuk, amit a későbbiekben részletezünk.

2. A KOLLÉGISTÁK EGYÉNI ELŐREHALADÁSA, TELJESÍTMÉNYE

Beszámolóink elején azzal kezdtük, hogy a kiteljesedés évének tekintjük a Collegium Talentum idején munkáját, működését. A kollégisták egyéni teljesítményéről szóló beszámolók és a tutorjaik előrehaladásukat igazoló féléves értékelése nem csak a tudásban való növekedést dokumentálják, hanem **a kutatói pályát lendületbe hozó távlatok** eléréséről is szólnak.

A félév során vállalt *konferencia-előadások és publikációk* minden eddiginél magasabb száma önmagában kiemelkedő teljesítmény. A 49 aktív kollégista az elmúlt hónapokban **84 előadást tartott**

otthoni vagy magyarországi szakági konferenciákon, 74 tanulmányt vagy könyvfejezet írt önállóan vagy tutorával társszerzőként, továbbá 92 önálló szakcikket vagy absztraktot jegyzett. Ehhez jön még az a 9 kiemelten támogatott kollégista, akik külföldi nemzetközi konferencián angol nyelven tartottak előadást a témájukban elért eredményekről lásd.: Konferencia-részvétel c. fejezet!

A *nyelvi előrehaladás* tekintetében négyen tettek C1 típusú angol nyelvvizsgát, egy kollégista C1 szintet teljesített német nyelvből, a többség pedig az angol nyelvtudását tökéletesítette. Ez utóbbi a következőt jelenti számokban: 10 fő B2 nyelvvizsgát, 4 fő B1 szintet, míg 2 fő A2 vizsgát szerzett. Németből a félév során egy B2, egy B1 és kettő A1 született, míg franciából egy B2, egy B1 és egy A2. Orosz nyelvből egy kollégista teljesített B2 szintet.

A Collegium Talentum ösztöndíjprogramjának tartalmi célkitűzéseit szem előtt tartva beszámolóinkban azokat a kollégistákat emeljük ki, akik különleges aktivitásuk, munkabírásuk mellett törekedtek arra, hogy a befektetett támogatás ne csak számukra hozzon egyéni hasznot, hanem sokoldalúan gyarapítsa az általuk választott diszciplína tudományos eredményeit, hozzájáruljon a határon túli értelmiség nemzetközi megbecsültségének méltó folytatásához.

Mindenekelőtt kiemeljük az **„Aranymetszés 2013. Kárpát-medencei doktorandusz életpálya-vizsgálat”** című projekt keretében már közzétételre került kutatási részeredményeket, melynek egyik aktív tagja *Székely Tünde* doktorjelölt kollégistánk volt. A „Társadalmi viszonyok és szimbolikus térhasználat többetnikumú erdélyi településeken” elnevezésű kutatás jelen pillanatban is zajlik a kollégista részvételével. Szakmai tevékenységének kifejeződése a két leadott, megjelenés előtt álló publikáció (Historia Actual Online, Spanyolország; Mozaik 2011, Magyarország).

A természettudományok terén elsőként *Fónod Róbert* kollégistát, a Kassai Műszaki Egyetem doktoranduszát emeljük ki, aki kitűnően beilleszkedett a nemzetközi tudományos kutatás élvonalát képviselő intézmények világába (University of Bordeaux és European Space Agency), az ottani munkatársaival és szakmai irányítóival az űrrepülésben és űrtechnológiákban használható eredményeket ért el a féléves tanulmány során. Publikációs tevékenysége minden vonatkozásban példaértékű volt.

Jankó Viktor, a pozsonyi Comenius Egyetem orvos-doktorandusza a beszámolási időszak során társszerzőként két impakt faktoros angol nyelvű nemzetközi folyóiratban, valamint két szlovákiai szakmai folyóiratban közölt releváns tanulmányokat. Vizsgálati eredményeit szlovákiai és európai szakmai kongresszuson prezentálta. 2013 márciusában sikerrel letette a gyermekgyógyászati szakvizsgáját, így a továbbiakban teljes erejét a PhD-disszertáció befejezésének szenteli. PhD dolgozata jelentős tudományos értéke mellett gyakorlati irányelveket is fog adni a gyermekkori húgyúti fertőzések korai felismerésére és célzott kezelésére. A félév során részt vett az Isztambulban megrendezett ötvenedik ERA-EDTA nefrológiai kongresszuson.

Mészáros Alpár Richárd matematikus, 2011 óta tagja a Collegium Talentumnak, és ahogy az őszi beszámolóban jeleztük, a párizsi Université Paris-Sud doktori iskolájában is végzi tanulmányait Filippo Santambrogio professzor irányítása alatt. A kollégista kutatási területe a variációszámítás, melynek keretén belül Hyers-Ulam stabilitási problémákat, illetve átlagtér játékokat vizsgál. A földrajzi hely is jól mutatja, hogy Alpárnak nem akárhol kell megállnia a helyét: közvetlen környezetében Fields-díjas matematikusok és kiváló kutatók dolgoznak, akik óriási lendületet adnak egy fiatal, kezdő kutató számára. Erdélyi tutora, a Babes-Bolyai Tudományegyetem professzora, Kristály Sándor a félév során

részben saját és részben más ösztöndíj támogatással május hónapban a párizsi IHÉS kutatóközpontnál volt tanulmányúton, így lehetőség nyílt közvetlen közös munkára Filippo Santambrogio professzorral és Mészáros Alpár kollégistával is, sőt a szóban forgó tutor még a másik matematikus kollégistát, Farkas Csabát is magával vitte a tanulmányútra. Ez a fajta együttműködés a tutor és a tutorált kollégisták között példaértékű az egész Collegium Talentum számára.

Mészáros Alpárt felkérték az ICCOPT 2013 konferencia szervezői egy előadás megtartására is az átlagtér játékok területén elért eredményei bemutatására, melyet 2013. július 27 – augusztus 1. között rendeznek meg Lisszabonban. Ez kiváló alkalom egy fiatal kutatónak, hogy megmutathassa eredményeit. A szakpublikálás szempontjából a matematika egyenlőtlenségek tárgykörében egyik vezető folyóiratban, a horvát *Mathematical Inequalities and Applications* nemzetközi lapban jelent meg tanulmánya. Az *Applied Mathematics and Computations* nemzetközi folyóirat egyik jelentős és rangos lapja az alkalmazott matematikának, ahol különös hangsúly van számítógépes szimulációk készítésén. Ezen lap impact farkora 1,349, ami szintén azt mutatja, hogy rangos lapról van szó.

A másik jelentős siker, melyet a Collegium Talentum magáénak mondhat, a WSA ösztöndíjban is részesülő *Sándor Bulcsú* fizikus sikeres felvételije a frankfurti Institute for Theoretical Physics, Goethe University doktori iskolájába. A kollégista most fejezte be kitűnő eredménnyel a mesterképzését, egyúttal a Babeş-Bolyai Tudományegyetem diák szenátora és pár hete bevásztották az egyetem Fizika Karának magyar nyelvű szakkollégiumi felvételi bizottságába.

A doktori program, amelyben részt vesz: Complex Dynamical Systems - Cognitive System Theory (Komplex dinamikus rendszerek). Ezenkívül kiemelkedő teljesítményt nyújtott a kutatása terén is. Egy nagyon rangos fizika szaklapban jelent meg elsőszersős cikke (*Physical Review E*, impact faktor 2.4) és kutatásainak eredménye több jelentős nemzetközi konferencián lett bemutatva. Közülük a legfontosabbak az olaszországi Galilipoli-beli „Physics and Mathematics of Nonlinear Processes, 2013”, a „The 13th International Balkan Workshop on Applied Physics”, Constanta, és az ETDK, illetve OTDK diákversenyeken elért II. díjak. A *Physical Review E* szakfolyóiratban megjelent cikke releváns a Collegium szakmai presztízsének bizonyítására is. Kutatásait a Magyar Tudományos Akadémia által szervezett 2013-as Statisztikus Fizikai Napon is bemutatta Budapesten. Ebben a félévben korábbi eredményeire támaszkodva, az inverz statisztika módszerét alkalmazva sikerült megmutatnia tutora, Néda Zoltán vezetésével, hogy melyik az a releváns időskála, amelyen jelentőssé válik az optimális tőzsdei befektetési időtartamok aszimmetriája. Azt találták, hogy az index esése után bekövetkező erős fluktuációk lecsengésének tipikus ideje (melyet „leverage-hatásnak” neveznek), megegyezik ezzel a releváns időtartammal. Továbbá rámutattak, hogy az index esésekor megjelenő pánikhangulatnak fontos szerepe van ennek az aszimmetriának a kialakulásában. Ezáltal eredményeik akár hosszabb távú befektetések (pl. nyugdíjalapok) kockázatelemzésében is segítséget nyújthatnak. A kutatási téma jellegét tekintve eredményeiket a *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America (PNAS)* szakfolyóiratban is szeretnék publikálni.

A 2013-as év tavaszi félévében egy másik kollégista, *Tyukodi Botond* a kettős doktori egyezmény értelmében tanulmányait és kutatásait a párizsi Pierre et Marie Curie egyetemen folytatta Damien Vandembroucq professzor úr vezetése alatt. Három kutatási témában is dolgozott, és mindegyikben maximálisan teljesített. Metronomok szinkronizációját vizsgálta egy szellemes kísérleti berendezésen keresztül és számítógépes szimulációkkal, amorfanyagok plaszticitását modellezte szélsőérték dinamika segítségével és folytatta a folyadék-vékonyrétegek dinamikájának a modellezését.

A biológusok közül a kolozsvári *Csata Enikő*t tartjuk fontosnak kiemelni. Publikációs listája szépen gyarapszik és önmagáért beszél. Elfogadták első szerzőként jegyzett cikkét a North-Western Journal of Zoology című szaklapban. Ez egy kivételes szakfolyóirat abból a szempontból, hogy bár még csak néhány éve alapították Romániában, de a természettudományos szakfolyóiratok nemzetközi rangsorában máris viszonylag magas rangon jegyzik. (Összehasonlításképpen: jóval nagyobb súlyú szakfolyóiratnak számít, mint az MTA azonos területen működő nemzetközi szakfolyóírata, az Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae.) Csata Enikő elhivatott, szorgalmas és tehetséges kutató, aki eredményeivel hozzájárul a Collegium Talentum céljainak megvalósításához és jó hírének tartós biztosításához.

A doktoranduszok közül még kiemelkedik a pozsonyi Comenius Egyetem orvosa, *Török-Frivolt Klára*, aki nem csak tudásával, hanem előadói képességével is kitűnt több szakmai konferencián. A Doktoranduszok 8. Konferenciáján a 3. legjobb előadói díjat szerezte meg, majd júniusban a Hradec Králové-i 22nd Meeting of the European Society of Pediatric Clinical Research találkozón szintén a 3. legjobb előadónak szavazták meg.

A mesterképzősök közül *Fodor Kinga* kémikus és *Szilágyi Botond* emelhető ki. Előbbi a Monatshefte für Chemie 1.5 impaktfaktoros folyóiratában publikált a félév során. Utóbbi egy nemzetközi konferencián 1. díjat nyert a „Chemical Engineering” szekcióban, valamint megnyerte az ETDK 1. helyét is a „Vegyipar és fizikai kémia szekcióban”.

Az alapképzősök közül két kollégista teljesítményét emeljük ki. *Kisfaludi-Bak Zsombor* kollégista idén teljesítette BSc szintű képzésének utolsó félévét, kiváló tanulmányi eredményeinek megfelelően (95%) első helyért kapott nyilvános elismerést a záró ünnepségen az Építőmérnöki Kar Hidrotechnikai Szakán. Ezt megelőzően részt vett három tudományos ülészen, dolgozatát mutatva be és közölve (FMTÜ - március 21-22., Kolozsvár; OTDK – április 24-26., Kecskemét; Betekintés az épületenergetikába – április 19., Kolozsvár).

Vekov Imre szintén idén teljesítette a BSc képzés utolsó félévét, jelenleg a záróvizsga dolgozatát készíti, melynek megvédése pár napon belül lesz. Amint az előző beszámolóban írtuk, kiváló eredményt ért el a február 12-15. közötti EERI SDC versenyen Seattle-ben (USA) a harmadik helyet kivívó csapat tagjaként, de erre még rátetézett a II. Magyar Betonkenu Kupán való részvételével, ahol a nyertes BME csapat tagja volt júniusban. E két verseny jól tükrözi a hallgató odaadását, komolyságát és tudományos felkészültségét, hiszen az első versenyre földreggési és szerkezet elemzési ismeretek, míg a másodikra különleges műszaki és anyagismeretek (szálerősítésű beton) voltak elengedhetetlenül szükségesek. Ezekon kívül részt vett még három tudományos ülészen, bemutatókkal, illetve publikációkkal is (FMTÜ - március 21-22., Kolozsvár; OTDK – április 24-26., Kecskemét; Romániai Nemzeti TDK – május 20., Kolozsvár).

A humán tudományok és művészetek területéről a délvidéki *Oláh Tamás* kollégista fejlődését gondoljuk fontosnak. Júniusban befejezte a négyéves alapképzést az Újvidéki Egyetem Magyar Tanszékén. Ősztől beiratkozik a mesterképzésre, de Budapesten párhuzamosan a Károli Gáspár Református Egyetem Színházelmélet Tanszékén is tanulmányokat folytat. Elsősorban a posztdramatikus színház elmélete és gyakorlata érdekli. Magyarországi színtársulatával folytatott alkotói kísérletezése igen eredményesnek mondható, előadásaikkal újabb díjakat is nyertek. Oláh Tamás két évig sikeresen vezette a VMFK Filmklubját egyetemistáknak és fiatal értelmiségieknek.

Tagja a Jelfolyam online művészeti folyóiratnak, a Híd-körnek és a Stúdium felsőoktatási magazin szerkesztőségének.

3. KONFERENCIA-RÉSZVÉTEL

A Collegium Talentum a korábbi években a kollégisták minden konferencia részvételét támogatta félévi 30.000 Ft (100 €) átalány összeggel. Az elmúlt évek során kiderült, hogy ezt az átalány lehetőséget a szinte minden kollégista kihasználta (többnyire nem is tartottak előadást, csak hallgatóként csatlakoztak a rendezvényhez), és ezek a konferencia-részvételek nem sokban emelték a Collegium Talentum hírnevét. Ebből az alacsony összegből nem lehetett megfizetni egy-egy rangosabb konferencia részvételi díját, és az utazási költségeket is csak kis rádiuszban biztosította. 2013-tól ezért megváltoztattuk a konferencia támogatás feltételeit is.

Konferencia részvételi támogatásban csak az a kollégista részesül, aki nemzetközi konferencián a programban szereplő előadással vagy poszterrel vesz részt. A Collegium Talentum vezetése egy előzetesen benyújtott költségvetés és az adott tutor írásos indoklása alapján dönt a támogatásban részesülőkről, akik a konferenciák magas regisztrációs díját, valamint az utazási költségek egy részét kapják térítésként. Ezzel garantálható **a kollégista számára az érdemi kutatói megmérettetés és előrelépés, a Collegium Talentum külföldi publicitása és a felhasznált támogatás egyértelműen hatékonyabb hasznosulása.**

2013. I. félévében így 9 kollégista nemzetközi konferencián való részvételét támogattuk, akik mindannyian a konferencia programban szereplő előadással, poszterrel szerepeltek a rendezvényen. Az ő részükre összesen 1885 Euró támogatást fizettünk ki számla alapján. Ez egy fő részére átlagban 200 € támogatást jelent, de a szórás nagy, 70-től 400 Euróig terjed a részvételi díj, a szállás és az utazás költsége. Az új rendszer szabályait még nem minden kollégista tette magáévá, az ő részükre – az előzetes kérelem és költségvetés hiányában – utólag csak a 100 € korábbi támogatást biztosítottuk az előadással való részvételük igazolása mellett. A támogatott kollégisták listáját a konferenciákkal és a költségekkel a 3. sz. melléklet tartalmazza részletesen.

4. KÖTELEZŐ KÉPZÉSI PROGRAMOK

A Collegium Talentum szakmai programjában a negyedévenkénti háromnapos képzések a legfontosabbak. 2013. I. félévében április 19-21-edikén Budapesten, június 21-23-án Tatabányán került sor ezekre a képzésekre.

TAVASZI KÉPZÉS

A 2013. április 19-21. közötti program az EDUTUS Főiskola Falk 1 Rendezvényházában zajlott.

Az első nap (péntek) a szerződéskötéssel, a támogatások részidős kifizetésével és az egyéni munkatervek személyes megbeszélésével kezdődött, majd a működési és támogatási rendszer változásairól hangzott el elnöki tájékoztató. Ennek keretében a kollégisták részletes tájékoztatót kaptak a finanszírozási és elszámolási rend módosításairól. Az elnök felhívta a figyelmet arra is, hogy az e módosításoknak járulékos haszna is van, hiszen a kutatóknak meg kell tanulniuk amúgy is a

pályázatok benyújtásának, a kötött elszámolási feltételek teljesítésének rendjét, hiszen a kutatások finanszírozása a gyakorlati életben is így zajlik. Egyáltalán nem baj, a gyakorlatot szereznek a formailag megfelelő költségvetések benyújtásának, és a megfelelő szálak igénylésének módjában.

Délután a kutatás marketingje és a tudomány kommunikációja került terítékre. A kutatási témák, kapacitások és eredmények piaci értékesítéséhez szükséges marketing alapismereteket a Collegium Talentum elnöke, *Dr. Kandikó József*, az Edutus Főiskola tanárának előadásában sajátíthatták el a kollégisták. Az előadás keretében egy módszer is bemutatásra került, amely a kutatási eredmény értéktervezéséhez nyújthat segítséget a kutatóknak. A tudomány kommunikációjának érdekes és hasznos témakörét *Dr. Vásárhelyi Tamás* kandidátus, az ELTE TTK tanára, a Magyar Természettudományi Múzeum főigazgató-helyettese mutatta be. Az elhangzottakra szép számú reakció érkezett, hasznos párbeszéd alakult ki a kollégisták és az előadók között.

A délután második részében *Dr. Zeidler Miklós* történész (ELTE BTK) „Revíziós gondolat – Trianon értelmezések” címmel tartott előadást, új levéltári kutatások eredményeit is bemutatva a részletes összefoglalóban. A téma máig ható aktualitása szintén több kérdést ébresztett a kollégistákban.

Április 20-án, szombaton délelőtt „Diktatúrák, áldozatok és a történelmi emlékezet” tartottunk tematikus programot, a Collegium Talentum oktatási igazgatója, *B. Dr. Varga Judit* elnökletével. Először *Lux Ádám* színművész felolvasásában hallhattunk a Rákosi-korszak kihallgatási jegyzőkönyveiből, egykori visszaemlékezésekből megdöbbentő részleteket. Ezt követően *Kovács Gergely* (okleveles posztulátor, Magyarországi Mindszenty Alapítvány) „Mindszenty – bíboros, rab, Magyarország lelkiismerete” címmel tartott érdekfeszítő, a személyiségét sokrétűen bemutató előadást a hercegprímásról. A tematikus program következő előadását *Dr. Stark Tamás* (MTA Történettudományi Intézet és a Terror Háza Múzeum főmunkatársa) tartotta „Elhurcoltak, meghurcoltak magyar kényszermunkások a Szovjetunióban” címmel. A tematikus délelőtti szervezésének indítéka az volt, hogy a kollégisták a februári Téli Akadémia keretében tett délvidéki tanulmányúton, a vajdasági Martonos tavaly novemberében megnyitott emlékházában megdöbbentő dokumentumokkal találkoztak az 1944 őszi vérengzésekről. A képzés előadásai tágabb összefüggésrendszerben mutatták be az ott látott (és sokak által otthon hallott) ismereteket.

A szombat délutáni program a Collegium Talentum őszi nemzetközi konferenciájának és a poszter bemutatójának előkészítésével foglalkozott. Ez a program a következő félév legrangosabb szakmai eseménye lesz, amelyet a tanévnyitó ünnepséghez kapcsolva szervezünk a Magyarság Házában, és amelynek célja a Collegium Talentum támogatottjai kutatási témáinak és eddig elért eredményeinek bemutatása. A bemutatóhoz sajtótájékoztatót is szervezünk, ezért ezt inkább egy tudomány-kommunikációs szemléletű rendezvénynek kell felfogni, és elsősorban a Collegium Talentum támogatási rendszer egészének társadalmi kommunikációját szolgálja. A megbeszélésen felmerültek azok a kérdések, hogy milyen szakmai és technikai segítséget nyújtson a kollégium vezetősége a poszterek elkészítéséhez, és hogy milyen ütemterv szerint kell elkészíteni az absztraktokat és a posztereket. Megállapodtunk abban, hogy a rendezvény részletes programját, feltételeit a honlapunkon is (www.collegiumtalentum.com) közzétesszük.

Késő délután, immár az esti színházi előadásra való ráhangolódás jegyében, irodalmi beszélgetésre került sor: „Rendhagyó magyar irodalomtörténet. Interaktív foglalkozás kevésbé ismert költőkről és rosszul ismert írókról” címmel, amelyet *B. dr. Varga Judit* tartott. A vacsorát követően a kollégisták az Új Színházban megtekintették Kodolányi János: Földindulás című drámáját, amely témáját tekintve is nagyon elgondolkodtató, és egyik főszerepét az a *Lux Ádám* játszotta, aki kollégium délelőtti programjában is közreműködött.

Április 22-én, vasárnap egész napos tréningekkel folytatódott a program. A felsőbb évesek a „Vezetői készségek és vezetési modellek” témában, az első évfolyam kollégistái pedig „A hatékony stresszoldás módszerei” terén kaptak csoportbontásban gyakorlati képzést.

A képzési programról készített résztvevői értékelés szerint a program értékelése szerint a képzési program keretein belül az elszállásolást, a személyi feltételeket és a szerződés-kötés szervezettségét a többség kiválóra minősítette, és a huszadikai előadások színvonalát és hasznosságát is magasra pontozták. A résztvevők a kulturális programokkal és a színházi előadással is nagyon elégedettek voltak. A legalacsonyabb értékelést az októberre tervezett poszter-versennyel és bemutatóval kapcsolatos tájékoztatás kapta, ami nem meglepő, hiszen ennek feltételrendszere most van kialakulóban, és a kollégisták többsége számára is egy ismeretlen, újszerű többlet feladat végrehajtását jelenti. A kiértékelő kérdőív az 5. sz. mellékletben látható.

NYÁRI KÉPZÉS

A **2013. június 21-23.** közötti programot az EDUTUS Főiskola tatabányai székhelyén rendeztük meg.

Az **első napon** *Görög Ibolya* protokoll szakértő, címzetes főiskola docens tartott átfogó, tréningelemekkel dúsított eredeti előadást az érvényesüléshez nélkülözhetetlen viselkedéskultúra írott és íratlan szabályairól. A közel hétórás képzés ideje alatt a kollégisták választ kaptak arra, hogy miért van szükség protokollra, miért a konzervatív külső a hiteles megjelenés és érzelmi megnyerés záloga, a vizuális képünk és a vokalitás manipulatív hatásaira, nem utolsósorban pedig a „tanult ember” elengedhetetlen tulajdonságaira. A női szoknya és a férfinadrág hossza, a megszólítás formái, a tárgyalóasztal és a székek elhelyezése, az ültetési rend, az állami jelképek helyes használata, valamint a hivatalos étkezései alkalmak csapdái – mind belefértek az észrevétlenül elröppenő, előadásmód szempontjából egyaránt tanulságos napba.

Ezt követően az Edutus Főiskola tanévzáró oktatói rendezvényén a főiskola fenntartójával, vezetőségével és oktatóival találkoztak a kollégisták.

A **második napon** hét kollégista mutatta be kutatási témáját társaik és a jelen lévő 17 tutor előtt.

Dr. Kandikó József, a CT elnökének köszöntője után *Székely Tünde* doktorjelölt a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemről a határon túli magyar kisebbségi civil társadalom jellemzőit ismertette prezentációjában. *Nagy Erika*, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem matematika és informatika doktori iskolájának hallgatója apimál és duál algoritmus alkalmazási területeit értette meg a közönséggel, míg *Péntek Máté* építőmérnök hallgató a tervezői folyamatokhoz nélkülözhetetlen modellekről beszélt látványos felvételek kivetítésével.

A következő tematikus egység az egészségnevelésről és -tudományról szólt. *Szabó Katalin* a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem szociológia doktori iskolájának hallgatója a tantervi, általános iskolai egészségnevelés nehézségeit vázolta fel. *Frivolt Klára* doktorandusz a pozsonyi Comenius Egyetemről a gyermekkori gyulladásozós bélbetegségek terápiájában elért kutatási eredményeiről beszélt, a szintén Pozsonyban kutató, oktató és praktizáló *Jankó Viktor* pedig a gének sajátos tulajdonságairól tartott lendületes előadást. Végül *Valent Ákos*, a Selye Egyetem hallgatója az

iskolai puskázási szokások formáiról és okairól szóló felmérését ismertette poszteren és prezentációval.

Az előadások minőségét, érthetőségét és élvezhetőségét jól érzékeltették a szünni nem akaró kérdések.

A nap folyamán bemutatásra és kiosztásra került az a **frissen elkészült PR-kiadvány** is, amely a CT elmúlt egy évének eredményeit foglalja össze 32 oldalon.

Ebéd után szűk körű megbeszélést tartottunk a Doktoranduszok Országos Szövetsége határon túli szervezeteinek vezetőivel, akik a Collegium Talentum októberi rendezvényén egy kis konferencia keretében mutatják majd be az Aranymetszés című kutatásuk eredményeit, amely kutatás az MTA Kisebbségkutató Intézetének kutatási vezetésével a határon túli tudományos utánpótlás helyzetével foglalkozik.

A délután folyamán két szekcióban – egy humán és egy reáltudományi szekcióban – folytatódott a program, és a szaklapokba való bekerülés fortélyai kerültek szóba. Gyakorló szerkesztők, *Csányi Erzsébet és Nika Stoffova* osztották meg tapasztalataikat a kollégistákkal, amihez a tutorok is értékes tanácsokat és észrevételeket fűztek. Ezt követően már az októberi képzésre és poszter-bemutatóra készülve, a poszterek tartalmi és formai követelményeit beszélték át a CT vezetői a kollégistákkal és tutoraikkal.

Dr. Kandikó József elnök vezette a közel egy órás **tutori találkozót**, melyen a tutori munka tapasztalatról esett szó. Elhangzott, hogy a hallgatók teljesítményében a minőségre kell helyezni a hangsúlyt, ezért pl. az idén már egyszerű konferencialátogatásokat nem támogatunk, csak az aktív konferencia részvételt, előadással vagy poszterrel. Az elnök felhívta a tutorok figyelmét is a hallgatók idegen nyelvi előrehaladásának ösztönzésére, valamint a pályázatok és elszámolások feltételeinek fegyelmezettebb betartására. Tarthatatlan, hogy a kollégisták többsége csak már megtörtént eseményeket akar utólag elszámoltatni, nem jelzi előre az igényét, nem tisztázza a támogatási kereteket, és az elszámoláshoz sem hozzák a megfelelő formai követelményeknek megfelelő számlát. A tutorok tájékoztatást kaptak a következő közös feladatként jelentkező poszter bemutatóról, és meghívást is kaptak az októberi rendezvényre. Az elnök tájékoztatta a tutorokat a folyamatban lévő felvételi eljárásról, és a tutorok abba való bekapcsolásának formáiról. A tutorok fontosnak tartották, hogy évente legalább egyszer hasonló megbeszélésekre kerüljön sor.

Az este két kulturális programmal zárult. Megtekintettük a komáromi Igmándi erődöt, ahol a tárlatvezetés után a Monostori Erődszínházi Társulat előadásában egy abszurd komédia részesei lehettünk az örök görög téma, Odüsszeusz kalandos történetének feldolgozását követve sajátos, sétálószínház formában. Az előadás az Európai Bizottság támogatásával valósult meg. Az éjfélig tartó este rév-komáromi sétával, városnézéssel zárult, melyet Valent Ákos kollégista vezetett.

A **harmadik napon** (vasárnap délelőtt) az alcsúti arborétumot tekintettük meg másfél órás vezetéssel, majd a Felcsúton épülő Makovecz-stadiont és a Puskás Ferenc Sportakadémiát néztük meg a mérnökjelölt kollégisták nagy örömeire.

A képzés végén kitöltött minőségértékelési kérdőívek alapján mind a protokoll előadás, mind a kis konferencia nagyon jó minőségű és hasznos volt. Feltehetőleg nem érte el a célját a szerkesztői megbeszélés, amelyet a résztvevők csak közepesnek értékelték. A szervezéssel összefüggő

kérdéseket most is nagyon ónák tartották a kollégisták, a kollégiumi szállás színvonala azonban messze elmarad a budapesti szállodai elhelyezés értékelésétől, ami könnyen belátható.

5. FAKULTATÍV AKADÉMIAI ÉS MÓDSZERTANI PROGRAMOK

A februárban lebonyolított, a korábbi beszámolóban már szereplő vajdasági Téli akadémiát követően ebben a félévben nem került sor hasonló jellegű tanulmányi kirándulásra. Megkezdődött azonban a Nyári akadémia szervezése, amelyet Kárpátaljára tervezünk 2013. augusztus 25. és 32. között. Június végén az előzetes jelentkezéseket gyűjtöttük össze, és a programlehetőségeket tártuk fel a kárpátaljai kollégisták és tutorokkal folytatott beszélgetések keretében.

Módszertani szempontból a félévben a poszter-bemutatóval foglalkoztunk a legtöbbet. Ebben az Alumni Klub segítségét is kértük, akik az ötletgazdái voltak ennek a rendezvénynek. Tisztázni kellett magának az egész rendezvénynek a műfaját, célcsoportját, tartalmát. Hosszas szakmai viták során született az a döntés, hogy nem poszter konferencia lesz, amelynek a szakmai súlya nyilván más, mint egy bemutató-é. **A Collegium Talentum széleskörű társadalmi bemutatása és az eredmények demonstrálása** céljából egy PR jellegű rendezvényre esett a vezetőség választása, ami pedig szükségessé teszi a kivitelezés egységességét, a kiállítás formailag is magas színvonalának biztosítását. Ezzel a döntéssel a háttérbe szorult a poszter verseny gondolata, amelyet a különböző, egymástól jelentősen eltérő módon prezentálható kutatási területek sokasága eleve kérdőjelessé tett volna. A kivitelezés kérdésében is sok technikai kérdés merült fel, hiszen egy egységes arculatú bemutatóhoz és a poszterek egységes minőségű nyomdai előállítási feltételeinek biztosításához a nyomdai előkészítésnek is szakszerűnek és egységesnek kell lennie! Ezeket a szempontokat a kollégistákkal is el kellett fogadtatni! A PR jellegű bemutató és a kapcsolódó sajtóanyagok elkészítése miatt is szükségesnek láttuk a poszterek előzetes absztraktjának bekérését, amelyhez a tutorok véleményét is kértük. Ezt követően a tartalom, a mennyiség és a kivitelezés technikai paramétereit kellett meghatározni, figyelembe véve a Magyarország Házában történő bemutatás ottani feltételrendszerét.

Módszertani feladatunk volt az őszi PR rendezvényünk kísérő konferenciájával kapcsolatos előzetes egyeztetés-sorozat. *A külhoni magyar tudományos utánpótlás helyzete a Kárpát-medencében* témakörrel foglalkozott az MTA DOMUS Hungarica programja támogatásával megvalósult és az MTA Nemzet Kisebbségkutató Intézet tudományos főmunkatársa által koordinált „Aranymetszés 2013” című kutatás, amelyet a külhoni magyar doktori szervezetek bonyolítottak le. Ennek a kutatásnak az eredményeit mutatja be az a kis konferencia, amelyet a Collegium Talentum októberi PR rendezvényének keretében szervezünk a kutatásvezetők bevonásával. E konferencia előzményeit, tartalmát a 9. sz. mellékletben mutatjuk be a kutatásvezetők anyaga segítségével. A Collegium Talentum október 12-re tervezett reprezentatív rendezvényének programja a 10. sz. mellékletben olvasható. Az előkészületi munkálatok, a felkérések már javában folynak, részben visszaigazolások is történtek.

6. A 2013-AS FELVÉTELI PÁLYÁZAT

A korábbi évek tapasztalatainak megfelelően az ez évi felvételi pályázatot is március hónapban írtuk ki. A pályázat megjelent a honlapunkon, és a már két éve összeállított és folyamatosan aktualizált külhoni kapcsolati címlistára is eljuttattuk az információkat. Az idén nyomdai úton előállított plakátokat nem készítettünk, mert a korábbi tapasztalatok szerint ezek hatékonysága megkérdőjelezhető volt, költségei magasak, és terítésük pedig komoly logisztikai nehézségeket is jelentett. A pályázat megjelenésével egyidejűleg kollégistáink és tutoraink segítségét is kértük az információ terjesztéséhez, és tájékoztattuk külső kapcsolatainkat, valamint a velünk stratégiai együttműködési szerződést is kötött külhoni szervezeteket. A Jelentkezési lapban rákérdeztünk arra is, hogy honnan szereztek tudomást a pályázatról. A válaszok megoszlása a következő volt: A legtöbben kollégistáinktól értesültek a közelgő felvételiéről és annak körülményeiről, számszerint 24 fő. Ugyancsak jól működő hírcsatornának bizonyultak a szakmai levelezőlisták Kárpát-medence szerte. A doktorandusz, ösztöndíj szakmai oldalak, a Vajdasági Magyar Doktoranduszok Szövetségének hírlevele, az Ermacissza (Erdélyi Magyar Civil Szervezetek levelezőlistája) hírlevelei, Felvidéki Diákhálózat és hasonló szervezetek levelezőlistái komoly információs bázist jelentettek a felvételizőknek. A kollégák, barátok 11 személy esetében segítettek megismerni a Collegium Talentum programját, míg a pályázati figyelők és szakmai honlapok – beleértve saját honlapunkat is – 21 fő esetében hasznosultak. Érdekes módon a szakmai szervezetek Facebook oldaláról is 6 személy értesült a pályázati kiírásról, míg az egyetemi tanárok 10 diákot irányítottak hozzánk. Tavalyi pályázónk, véletlenszerű internetes kereső 4 személy volt.

A felvételi kampány sikeresnek volt mondható, hiszen az egy évvel ezelőtti 87 fővel szemben az idén **94 pályázat érkezett be határidőre**, és mint régebben, most is mintegy tízre tehető a határidőn túl beérkezett, nem értékelt pályázatok száma. A pályázatokat csak elektronikus úton lehetett benyújtani.

A beérkezett pályázatok formai ellenőrzése után kezdődött meg az értékelési folyamat. A 2012-es tapasztalatok alapján a Jelentkezési lapot és a pályázati feltételeket átalakítottuk, hogy az értékelés jobban sztenderdizálható legyen. A pályázatok értékelése három lépcsőben, három bizottság előtt történt. Az életrajzok és beküldött dokumentumok megadott szempontok szerinti pontozását a kollégium elnöke és oktatásvezetője végezte el. Az írásbeli pályaművek (a Jelentkezési lap) szakmai értékelése tudományos fokozattal rendelkező magyarországi egyetemi oktatók, kutatók felkérésével történt. Köztük több tutor is található, hiszen sok tudományágot kellett lefedni. A pályázati anyagok e két szempontból való értékelése után az összesített pontok figyelembe vételével a 94 főből először 56 főt hívtunk be szóbeli meghallgatásra július 12-13-án, ahol kiderült, hogy augusztus végén pótmeghallgatásra is szükség lesz a létszám feltöltéséhez, amelyre további 14 pályázó kapott meghívót. A végleges felvételi döntés ennek megfelelően augusztus végén lesz nyilvános, ami a honlapon is megtekinthető lesz, bár a júliusi meghallgatáson már biztosan bejutó illetve biztosan elutasított pályázók erről már július közepén megkapták az értesítést elektronikus levélben.

A pályázatok első áttekintése során kiderült, hogy meglehetősen nagy létszámú az olyan pályázó, aki ugyan határon túli lakhelyű, de magyarországi egyetemen vesz részt doktori képzésben. Ezzel és a humán-reál szakterületi preferenciával kapcsolatban előzetesen kikértük az Igazgató Tanács véleményét, ahonnan olyan jelzést kaptunk, hogy a reál (műszaki, természettudományi és élettudományi) szakterületeket preferáljuk, legalább 60-40 százalékos megoszlásban, az

intézményválasztás esetén pedig csak a valóban nagyon rangos magyarországi kutatóhelyeken való kutatás legyen elfogadható, de akkor is kimutatható legyen egy otthoni felsőoktatási intézményhez való kötődés. Ezeket a szempontokat a szóbeli meghallgatások értékelésekor lehetett figyelembe venni, ami meg is történt.

7. KAPCSOLÓDÁS A NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMHOZ

A 2012-ben a TÁMOP 4.2.4 program keretében létrehozott nemzeti Kiválósági Ösztöndíj rendszerben egy kisebb keretösszeggel nevesítve van a határon túli tehetségek támogatása, amelynek gesztorálása a Collegium Talentum feladata. Már 2012 őszén is öt új mesterképzésben résztvevő kollégista a Nemzeti Kiválósági Ösztöndíjban részesült, és a Collegium Talentum feladatot kapott a 2013-as kiírásokban is.

A beszámolás időszakban zajlott le a még télen, **a külhoni magyar tapasztalt oktatók-kutatók és fiatal oktatók-kutatók részére kiírt pályázatok szervezésének segítése**. Ennek keretében a kollégium vezetése részt vett a pályázók befogadó nyilatkozatának előkészítésében, intenzív kapcsolatot tartott az érdeklődő pályázókkal, kiegészítő információkat továbbított a számukra, majd a Közigazgatási Hivatal e témával foglalkozó munkatársai számára nyújtottunk segítséget a bírálati munkák szervezésében, bírálatra felkérhető személyi javaslatok összeállításában, az elkészült bírálatok összesítésében, a vonatkozó kuratóriumi döntés előkészítésében. E pályázat keretében négy tapasztalt oktató-kutató kapott Nemzeti Kiválósági Ösztöndíjat, közülük kettő a Collegium Talentum tutora is. A határon túli fiatal oktató-kutató keretből ösztöndíjat nyert hat pályázó közül egy fő a Collegium Talentum korábban támogatott doktorandusz, jelenleg Alumnusa.

2013 tavaszán ismét kiírásra kerültek a határon túli mesterképzésben résztvevők számára szóló ösztöndíjak, valamint doktoranduszok számára is jelent meg kimondottan határon túliaknak címzett Nemzeti Kiválósági Ösztöndíj pályázat. Ezek kapcsán a Collegium Talentum vezetősége már április és június között is nyújtotta a fent részletezett információs és segítő szolgáltatásait, a bírálati szervezési feladatokra várhatóan a nyár folyamán és végén kerül sor, minthogy a benyújtási határidők július közepe illetve augusztus vége.

8. MŰKÖDÉSI, SZERVEZETI FELADATOK

A 2012-ben több lépcsőben kialakított szervezeti rendszer, a hozzá kapcsolódó személyi feltételekkel a beszámolás időszakában a következő feladatokat látták el.

A munkaterületek három fő csoportra oszthatók:

1. Szakmai irányítás, programok szervezése, kollégisták és tutorok szakmai munkájának irányítása és ellenőrzése, tervek, beszámolók készítése – ez a kollégium vezetését ellátó két fő feladata külső segítők, szakértők bevonásával, részben az Edutus Főiskoláról, részben más külső intézményektől
2. Kapcsolattartás a nyilvánossággal és a különböző célcsoportokkal (média, együttműködő külhoni partnerek, érdeklődők, pályázók, kollégisták), a honlap működtetése – ebben nyújt segítséget a MÜTF Székelyudvarhelyi Képzési központja, amely megbízás útján, központi irányítással látja el a feladatokat

3. A kollégista és tutori támogatási szerződések előkészítése, aláírása, egyedi megbízási szerződések elkészítése, kifizetések intézése, elszámolások, pénzügyi beszámolók készítése, valamint technika jellegű szervezési feladatok elvégzése – ezt az Edutus Főiskola Gazdasági igazgatóságának munkatársai látják el

A Collegium Talentum irányító irodája az Edutus Főiskola tatabányai központjában működik. A szervezési előkészületek, a dokumentumok átvizsgálása és tárolása, az előterjesztések és beszámolók elkészítése, a bizonylatok és más dokumentációk feldolgozása és rendszerezése, archiválása is itt folyik. Ezért is tartjuk fontosnak, hogy a félévben az egyik kötelező képzés helyszíne Tatabánya legyen, ahol a nyelvtanári konzultációk, az elszámolási egyeztetések, a szerződéskötések az itteni helyszínen jobban, rugalmasabban megszervezhetőek, hiszen azokban a főiskola munkatársait kell bevonnunk. Emellett Tatabányán a képzési infrastruktúra is jobban megfelel a többfajta tréning megtartására.

A 2013-as év a Collegium Talentum honlapjának (www.collegiumtalentum.com) megújításával kezdődött. Ennek rendezése után a friss információk összeállítása és feltöltése volt a beszámolási időszak első két hónapjának legfontosabb feladata, majd az információk rendszeres frissítése jelenti a folyamatos feladatot. Terveink között szerepel a honlap interaktívvá fejlesztése. A honlap első oldalát mutatjuk be a 12. sz. mellékletben.

2013 február-március hónapjában a 2012-es évről szóló szakmai és pénzügyi beszámoló elkészítése, az adminisztrációs feltételek biztosítása jelentett folyamatos feladatot mindhárom szervezeti egységnek, miközben az aktív hallgatók munkaterveinek begyűjtésével, elemzésével, és szerződéseik előkészítésével is foglalkoznunk kellett. Az éves szakmai beszámoló összefoglalója alapján készítettük el a Collegium Talentum 2012-es kiadványának kéziratát, amely a nyomdai szerkesztés és kivitelezés után 2013 júniusában jelent meg. A kiadványt a júniusi tutori találkozón mutattuk be, a résztvevő tutorok és kollégisták megkapták, valamint **a területért felelős szakállamtitkárságra is eljuttatunk** belőle. Terjesztése partnereink körében belföldön és a külföldi területeken jelenleg is folyamatban van.

A 2013-as programok, a képzési és működtetési terv, valamint a költségvetés tervezése is ebben az időszakban zajlott, és valamennyi szervezeti egység részt vett ebben is. A BGA Zrt.-vel történt szerződéskötés után kezdődhetett meg a konkrét idejű munka, az áprilisi képzési program operatív szervezése. Ennek tartalmáról beszámolónk korábbi fejezetében szoltunk.

A felvételi pályázat mellett, amelyről korábban szintén részletesen beszámoltunk, a kollégisták nyugat-európai tanulmányutakra szóló pályázat meghirdetése volt még egy tavaszi munka. A tavalyi tapasztalatok alapján ennek feltételeit szigorítottuk, és a teljesítés határidejét is a nyári (nem igen hatékony) időszakra az őszi szemeszter időtartamára időzítettük. Ennek megfelelően a pályázatok elbírálására a nyár folyamán kerül sor, az eredmények augusztusban a honlapon kerülnek nyilvánosságra.

Készítették: Dr. Kandikó József és B. Dr. Varga Judit

Székelyudvarhely, 2013. július 22.

